



UNIVERSITÄTS-  
BIBLIOTHEK  
PADERBORN

## **Universitätsbibliothek Paderborn**

### **Thesavrvs Sacrorvm Ritvvm, Sev Commentaria In Rvbricas Missalis Et Breviarii Romani**

In quibus origo cuiusque Ritus, Causæ historicæ, vel mysticæ, ex maiorum ingenio, Theoria, Praxis, Obligatio, & exquisitus Vsus, additis opportunè Decretis omnibus S. Rituum Congregationis, quàm breuißimiè explicantur

**Gavanti, Bartolommeo**

**Antverpiæ, 1634**

De Oratione. XVI.

**urn:nbn:de:hbz:466:1-40244**

Epistolarum Missæ, sicuti Capitula Tertiæ initia Epistolarum, & Capitula Nonæ terminationes Epistolarum. Sed tempore Aduentus & Quadragesimæ quælibet Hora habet suum Capitulum pro toto tempore, vt dicemus suo loco.

9 Sumi verò debent ex Scriptura sacra, Radulph. loco citato, & de corde recitari, ait S. Benedict. in *Regula*. his enim Dei laudem agimus, & pronuntiamus, Radulph. *Propos.* 8. exhortamur nosmetipsos & alios audientes, qui opere bono respondent; quod significat Responsorium breue, Hugo in *Spec. cap.* 3. excitamus etiam deuotionem contra tadium, Duran. loco citato.

10 Discordant aliquando à textu vulgato sacrorum Bibliorum; quibus in casibus sufficit auctoritas S. Romanæ Ecclesiæ, de qua S. Bernard. *Ser.* 3. *Vigil. Natiuit.* hæc habet: Cùm Ecclesia, inquit, in Scripturis diuinis verba vel alterat, vel alternat, fortior est illa compositio quàm positio prima verborum: & fortassis tantò fortior, quantum distat inter figuram & veritatem, inter lucem & ymbra, inter Dominam & ancillam. Hæc ille, quæ noranda sunt pro casibus pluribus in Missali & Breuiario, si nulla alia suppetit ratio.

11 Semel in Officio Capitulum dicitur ante Hymnum, hoc est, in Completorio, cuius causam dedimus ex Hugone *sup. Section.* 4. *cap.* 6. *num.* 8. *pag.* 60. & *Deo gratias* in fine respondetur. Vide causas *suprà cap.* 12. *numero* 20. *pag.* 88.

12 Omittuntur Capitula in triduo maioris Hebdomadæ, & in Officio Defunctorum; & suo loco afferentur causæ.

## De Oratione. CAP. XVI.

1 **V**nica Oratio pro omnibus Horis communiùs habetur, ait Radul. *Prop.* 13. quæ nouissimum locum in Horis Canonicis tenet, ex antiquo Ecclesiæ ritu, ait Amalar. *lib.* 4. *cap.* 45. vt vnusquisque tali scuto, id est communi Oratione rediens ad sua, muniatur contra omnia aduersa: vel, ex Hugone in *Spec. cap.* 3. vt diuina gratia, quæ actiones nostras præcessit, eadem ipsa subsequatur.

2 Eam dici in fine iussit Conc. Agathen. de *Consecr. Dist.* 15. *cap.* *Conuenit.* quæ toler esse breuis, ne multum loquentes oremus, *Matth.* 6.

3 Composuit Ambrosius plurimas, ex *Gemma lib.* 1. *cap.* 87. à Gelasio Papa auctæ & limatæ fuerunt, ex *Sigeb. ad ann.* 487. à S. Gregorio collectæ & distributæ, additis alijs, ex *VValafr. de Rebus Eccl. cap.* 22. atque Orationem concordare semper cum Officio & Euangelio S. Gregorij opera, asserit aperte *Microlog. cap.* 61. nos certè Ambrosianis non paucis Orationibus vtimur, vt suis locis indicabimus. Concilium verò Carthaginense, seu, vt alij, Africanum, *can.* 70. & *Mileuit. cap.* 12. quibus aderat S. Augustinus, reijciunt non probatas Orationes à Missa, & consequenter ab Officio diuino; cui, & Missæ regulariter communis est Oratio.

4 Prima & Completorium retinent easdem Orationes, ob causam allatam *suprà Sect. præced. pag.* 56. *num.* 12. vbi de Horis egimus. Reliquæ Horæ eadem concluduntur Oratione.

5 Ante Orationem dicitur, etiam ab eo qui recitat solus, *Dominus vobiscum*, vt fuse probat P. Damiani in

*Opusculo de Dominus vobiscum*; & prelerim *cap. 4.* intendere namque debet, se loqui cum Ecclesia, vt monet Nauar. in *Miscellan. 67. de Orat. numero 5.*

6 Quæ verba à Dion. de *Eccl. Hier.* appellantur diuinissima salutatio, desumpta ex libro Ruth *cap. 2. & 2. Paralip. 15.* cuius efficacia ab ipso Christo est, qui dixit *Matt. ult.* Ego vobiscum sum. quam & Apostoli introduxerunt, ex *Concil. Braccaren. I. cap. 21.* Decretoque firmavit vel Clemens, ex *Gemma lib. 1. cap. 87.* vel Anaclerus, ex *Hugone lib. 2. cap. 11.* vel vterque, ex *Radulph. Propos. 23.* sensus autem est; Dominus in vobis maneat, & petitionibus vestris effectum tribuat, *Duran. lib. 4. cap. 14.* vel, Sacerdos se habere pacem cum toto Clero & populo docet, ex *P. Damiani loco citato*; vel dicitur ad excitandam animorum attentionem ad Orationem, *Rupert. lib. 1. de Offic. cap. 31.* Dicitur etiam Dominus, non Deus, vel Christus; quia Dominus potestatem significat, *Turrecrem. in cap. Iacobus, de Conf. Dist. 1.* Hæc ferè eadem, & quæ sequuntur proximè, in priori Tomo; quæ tamen & hoc loco videntur opportuna.

7 Subditur statim, *Et cum spiritu tuo.* quasi alij optent Sacerdoti, quod ipse alijs optat, ex *Floro in Expositione Missæ.* quod est desumptum ab Apostolo *2. Timoth. ult.* neque dicitur *tecum,* sed *spiritu tuo*; quia spiritualiter Officia Ecclesiastica fiunt, ex *P. Damiani Opusc. cit. cap. 3.* vt nimirum vnus sit affectus omnium, *Amal. libro 2. cap. 9.*

8 Non dicitur *Dominus vobiscum* nisi à Sacerdote, & Diacono, absente Sacerdote, vel nonnisi de illius li-

centia; quod & docet Nauar. in *Miscell. de Orat. 67. num. 3.* ex recepta consuetudine, quam testatur *Durand. libro 4. cap. 14.*

9 Excommunicatus autem Sacerdos non potest vt hac salutatione, etiam in priuata Officij recitatione, quia pertinet ad dignitatem ordinis, quæ ille indignus effectus est, *Nauar. de Orat. cap. 7. num. 16. & Iustus Steph. Duran. lib. 3. de Rub. cap. 21.*

10 Qui non potest vt prædicta salutatione, dicat, *Domine exaudi orationem meam,* &c. cuius meminit *Radulph. Propos. 20.* tamquam rei tunc etiam vnitæ. Docet Nauarrus in *d. Miscell. num. 6.* quando occurrunt Preces, quarum finis est per Verbum, *Domine exaudi orationem,* &c. non debere dici bis hunc Verbum, sed semel tantum, ad vitandam battologiam.

11 Additur *Oremus* ante publicam Orationem, ex *August. Epist. 106. ad Vitalem,* vt inuitentur alij ad orandum.

12 Repertur post Orationem saluatio prædicta, *Dominus vobiscum,* vt *Hugo lib. 2. cap. 4.* sicut Christus dixit semel & iterum Apostolis: *Pax vobis.* Sacerdos enim dicens Orationem vicem Christi gerit, & idè regulariter stans eam dicit, ex *Amalar. lib. 4. cap. 4.* sed & ob memoriam futuræ resurrectionis stans eam pronuntiat, idem *capit. 7.*

13 Concluditur Oratio varijs modis, vt in *Rubr. de Oratione num. 4.* & vt plurimum per Christum; quia vt plurimum dirigitur oratio ad Patrem, *Matt. 6. & Ioan. 16.* tum ex Decreto *Carthag. Conc. cap. 23.* Raro ad Filium dirigitur, & non antiquitus, vt notat *Bellarminus de Missa lib. 2. c. 16.* quod factum est deinde, vt ipse quoque Filius credatur Deus. Numquam dirigi-

dirigitur ad Spiritum sanctum, quia donum Dei est, & à dono non petitur donum, sed à donatoribus, à quibus ille procedit, Duran. *lib. 4. cap. 15.* Prout ergo dirigitur Oratio, fit etiam conclusio, vt concinat sensui Orationis vltimæ, quando plures iunguntur simul, Nauarr. *de Orat. cap. 19. num. 169.*

14 Hoc autem est commune omnibus conclusionibus, vt semper in ijs fiat mentio sanctissimæ Trinitatis; vt intelligamus nullum fieri præiudicium reliquis diuinis personis, quæ in Oratione taceri videntur, dum consummatio ostendit, nullum esse discrimen in Trinitate. Ita Fulgent. *lib. 2. ad Monimum quest. 1.* In vnitatem Spiritus sancti Deus, non esse præponendam vocem *Deus*, ex Romana auctoritate, tradit Radulph. *Propos. 23.* & in fine additur *Amen*, vt communem Orationem, quam Sacerdos recitat, omnes confirmet, idem *ibidem.* Meminit huius ritus respondendi *Amen* in fine August. *Tract. 41. in Ioan. & Epist. 178.* quæ vox Hebræa est, significans, quod apud nos, *Fiat*, in precationibus vsurpata ab Apostolis, *1. Corinth. 14.* numquam mutata, neque à Græcis, neque à Latinis. Origenes *Tract. 35. in Matth.* cum Ambrosio *de his qui inuoluntarius mysterijs lib. 1. cap. 9.* explicat *Amen*, hoc est, Verum est: qua ratione concordat *Amen* cum Orationis potius conclusione, quam cum Oratione ipsa; quasi affirmetur, verum esse, regnare Deum in vnitatem Spiritus sancti, Innocent. III. *lib. 2. de Myster. Missæ cap. 26.*

15 Quando plures in Officio dicuntur Orationes, si quid inter eas intercedit, puta Antiphona pro commemoratione, ad singulas Orationes præ-

mittitur *Oremus*, vt rursus inuitatio fiat ad orandum: quando vna immediate aliam sequitur, vt in Litanijs, non dicitur *Oremus*, nisi ad primam; quia Oratio non interrumpitur, sed veluti vna continuatur.

16 Prima Oratio concluditur in Laudibus & Vesperis; quia est principalis, ad quam dirigitur totum Officium. Vltima item concluditur, quia colligit medias, & sua conclusione præcedentes firmat.

17 Si Oratio pro commemoratione sit eadem cum Oratione principali Officij, mutatur Oratio pro commemoratione, ne eadem repetatur; quod facile contingit in commemoratione Patroni loci, seu Titularis Ecclesiæ, de Communi sumpta Oratione.

### De Precibus, & Confessione.

#### C A P. XVII.

**P**reces hoc loco sunt aliqui Versus, qui aliquando dicuntur ante Orationem, incipientes à *Kyrie eleison*, vel à *Pater noster*: quarum meminit Amalar. *lib. 3. cap. 6.* Ante Orationem, inquit, specialem Sacerdotum necesse est præcedere misericordiam Dei; ideo dicitur *Kyrie eleison*. Ter dicitur ad Trinitatem, Amalar. *lib. 3. cap. 2.*

2 A Græcis compositas fuisse primum scribit Isid. *lib. 1. de Offic. cap. 9.* vnde retinentur primæ voces Græcæ, *Kyrie eleison*, quæ significant, Domine miserere.

3 Multiplicantur Preces ad Primam & Completorium, vt per diem à malis imminentibus defendamur, Hugo *in Spec. cap. 3.* & humilitatem indicant, quæ in principio & fine diei conuenit, idem *ibidem.* Dicuntur